

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/30/2017
Identifikačné číslo spisu:	3514207154
Dátum vydania rozhodnutia:	31.05.2017
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:3514207154.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Home Credit Slovakia, a. s., so sídlom v Piešťanoch, Teplická 7434/147, IČO: 36 234 176, zastúpenej Advokátskou kanceláriou GOLIAŠOVÁ GABRIELA s. r. o., so sídlom v Trenčíne, 1. mája 173/11, proti žalovanej Y. S., bytom H., K., zastúpenej JUDr. Andrejom Cifrom, advokátom so sídlom v Lučenci, ul. J. Kráľa 5/A, o zaplatenie 292,87 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 12 C 459/2014, o dovolaní žalovanej a Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS (do 30. 6. 2016 vedľajšieho účastníka na strane žalovanej) proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 3. februára 2016 sp. zn. 17 Co 1070/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 14. apríla 2015 č. k. 12 C 459/2014-66 žalobu o zaplatenie sumy 292,87 € s príslušenstvom v celom rozsahu zamietol; žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanej a vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovanej náhradu trov konania v sume 509,58 € k rukám ich právneho zástupcu, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že vzhľadom na charakter zmluvného vzťahu medzi žalobkyňou a žalovanou a náležitostí úverovej zmluvy, vznikla žalovanej povinnosť vrátiť žalobkyni len hodnotu poskytnutého úveru a žalovaná pred podaním žaloby zaplatila viac ako je hodnota poskytnutých peňažných prostriedkov.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 3. februára 2016, sp. zn. 17 Co 1070/2015 v zmysle § 220 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O. s. p.“) zmenil rozsudok Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo 14. apríla 2015, č. k. 12 C 459/2014-66 v napadnutej časti

vo výroku o náhrade trov konania vo vzťahu k vedľajšiemu účastníkovi a žalovanej tak, že žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovanej náhradu trov konania, titulom trov právneho zastúpenia, vo výške 264,98 €, na účet právneho zástupcu vedľajšieho účastníka JUDr. Andreja Cifru, do troch dní; žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Žiadnemu z účastníkov konania nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že pokiaľ ide o náhradu trov konania vo vzťahu k žalovanej a k vedľajšiemu účastníkovi, súd prvej inštancie správne rozhodol tak, že žalovanej a vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovanej patrí náhrada trov konania pozostávajúca z trov právneho zastúpenia. V danom prípade sú však vedľajší účastník a žalovaná zastúpení tým istým právnym zástupcom. Odvolací súd preskúmaním napadnutého rozhodnutia zistil, že súd prvej inštancie opodstatnene považoval trovy vedľajšieho účastníka za účelne vynaložené na uplatňovanie alebo bránenie práva. Ustanovenie § 93 ods. 2 O. s. p. do 30. júna 2016 umožňovalo, aby ako vedľajší účastník sa popri žalobcovi alebo žalovanom zúčastnila občianskeho súdneho konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu. Združenie spotrebiteľov, keď uplatní základné právo na súdnu ochranu, má zásadne právo aj na náhradu trov konania, ktoré súvisia s právnou pomocou poskytovanou advokátom. Takáto náhrada by mohla byť nepriznaná len v prípade, ak niektoré úkony právnej pomoci spočívajúcej v zastúpení advokátom, boli zbytočné, resp. neúčelné, ale táto náhrada nemôže byť nepriznaná len na základe toho, že združenie spotrebiteľov sa dalo v konaní pred súdmi zastúpiť advokátom. Súd prvej inštancie preto v danej veci správne uzavrel, že žalobkyňa je v zmysle § 142 ods. 1 veta prvá O. s. p. povinná nahradiť vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovanej náhradu trov konania. Vo vzťahu k žalovanej však už odvolací súd otázku účelnosti ňou vynaložených trov konania posúdil inak. Konanie začalo podaním návrhu dňa 25. júla 2014. Vedľajší účastník vstúpil do konania dňa 2. septembra 2014, od počiatku zastúpený právnym zástupcom. Žalovaná udelila dňa 13. apríla 2015 všeobecnú plnú moc na zastupovanie rovnakému právnemu zástupcovi JUDr. Andrejovi Cifrovi, ktorý v konaní háji aj záujmy vedľajšieho účastníka. Následne dňa 17. apríla 2015 doručil JUDr. Andrej Cifra súdu prvej inštancie vyúčtovanie trov konania, v ktorých si okrem náhrady trov právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka uplatnil i náhradu trov právneho zastúpenia za žalovanú, a to za jeden úkon právnej služby príprava a prevzatie veci žalovanej. Odvolací súd má za to, že v prípade úkonov právnej služby príprava a prevzatie veci vedľajšieho účastníka a žalovanej išlo o duplicitné právne úkony, nakoľko išlo o právne zastupovanie v totožnej veci a právny zástupca tak nemusel vynaložiť čas na prevzatie a prípravu zastúpenia ďalšieho klienta - žalovanej. Žalovaná si tak zvolila advokáta za situácie, kedy mala právnu pomoc advokáta už zabezpečenú prostredníctvom vedľajšieho účastníka vystupujúceho v konaní na jej podporu. V konaní, kde na strane účastníka vystupuje ako vedľajší účastník združenie na ochranu spotrebiteľa a účastník i združenie využívajú platenú právnu pomoc advokáta s identickým obsahom, sú účelne vynaložené trovy právneho zastúpenia len na strane toho, komu bola právna pomoc v konaní poskytnutá skôr. Vzhľadom na uvedené, žalovanej neprináleží náhrada trov konania (uplatnená za úkon právnej služby prevzatia a prípravy veci žalovanej) pre ich neúčelnosť. Odvolací súd považoval za opodstatnenú aj odvolaciu námietku žalobkyne poukazujúcu na účel inštitútu náhrady za stratu času advokáta, ktorým je finančná kompenzácia časovej straty, počas ktorej advokát v dôsledku prepravy nemohol efektívne vykonávať svoju činnosť odborného charakteru. Konštatoval, že náhrada za stratu času je výlučne viazaná na advokáta, pretože iba v prípade poskytovania právnej služby osobne advokátom, je splnená podmienka existujúceho objektívneho dôvodu, pre ktorý nemôže poskytovať inú právnu službu. Odvolací súd vzhľadom na uvedené, náhradu trov právneho zastúpenia priznanú súdom prvej inštancie znížil o sumu uplatnenej náhrady za stratu času (167,76 € vrátane DPH), ktorá v prípade právneho zastupovania na pojednávaní advokátskym koncipientom dotknutému účastníkovi nepatrí. Trovy právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka v konaní pred súdom prvej inštancie tak spolu predstavujú sumu 220,82 €, pričom po zvýšení o 20 % DPH vo výške 44,16 €, náhrada trov konania predstavuje sumu 264,98 €. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 224 ods. 1, § 142 ods. 2 a § 151 ods. 1 O. s. p. tak, že žiadnemu z účastníkov konania náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko žalobkyňa i vedľajší účastník mali v odvolacom konaní úspech len čiastočný.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolanie žalovaná a vedľajší účastník na strane žalovanej pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), t. j. pred 1. júlom 2016, ktorého prípustnosť odôvodňovali ustanovením § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. a

dôvodnosť ustanoveniami § 241 ods. 2 písm. a/, c/ O. s. p. Namietali nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý sa vôbec nezaoberal ich argumentmi ohľadne priznania náhrady za stratu času advokátskemu koncipientovi uvedenými vo vyjadrení žalovanej a vedľajšieho účastníka na strane žalovanej k odvolaniu žalobkyne zo dňa 20. júla 2015. Tvrdia, že v napadnutom rozhodnutí odvolacieho súdu absentuje akékoľvek odôvodnenie skutočností, prečo odvolací súd neprihliadol na ich argumenty, čím bolo podľa názoru žalovanej a vedľajšieho účastníka porušené ich právo na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v dôsledku vady nedostatočného odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Ide o také nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, ktoré im odníma možnosť konať pred súdom, čím došlo k vade konania zakladajúcej prípustnosť dovolania. Žalovaná a vedľajší účastník na strane žalovanej ďalej namietajú nesprávne právne posúdenie nároku na náhradu za stratu času, t. j. nepriznanie im náhrady za stratu času z dôvodu, že na pojednávaní dňa 14. apríla 2015 neboli zastúpení advokátom, ale advokátskym koncipientom. Majú za to, že z platnej právnej úpravy nevyplýva záver, že advokát, ktorý vykonáva úkon právnej služby zastúpený advokátskym koncipientom, nemá nárok na náhradu za stratu času. Naopak, advokát je v zmysle platného právneho poriadku oprávnený nechať sa zastúpiť advokátskym koncipientom, ktorý realizuje úkony v mene a na účet advokáta. Advokátsky koncipient predstavuje súčasť personálneho aparátu advokátskej kancelárie, kde pri jeho neúčasti z dôvodu jeho presunu rovnako tak nemôže pripravovať podklady a vybavovať právnu agendu pre advokáta. Preto je podľa ich názoru plne na mieste kompenzovať stratu času náhradou v peniazoch. Zo žiadnych ustanovení Občianskeho súdneho poriadku ani zo Zákona o advokácii nevyplýva, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania účastníka, ktorého zastupoval advokát, by sa mal uplatniť iný právny režim zohľadňujúci okolnosť, či posudzovaný úkon vykonáva advokát alebo jeho koncipient. V tejto súvislosti poukázali na viaceré rozhodnutia odvolacích súdov. Dovolatelia napokon namietajú nesprávne právne posúdenie nepriznania im náhrady trov za úkon prevzatie a príprava zastúpenia žalovanej, ktoré boli podľa nich účelne vynaložené na hájanie záujmov žalovanej. Na základe uvedeného navrhli, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil vo výroku, ktorým bol zmenený výrok súdu prvej inštancie v časti, ktorým odvolací súd nepriznal náhradu trov právneho zastúpenia prvoinštančného konania vo výške 244,60 € a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Žalobkyňa sa k dovolaniu písomne nevyjadřila.

5. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované), a procesnú prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle ustanovení § 236, § 237 ods. 1 a § 239 O. s. p.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Podľa § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

8. V prejednávanej veci bolo dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu v časti výroku o náhrade trov konania. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. V zmysle § 239 ods. 3 O. s. p. ale ustanovenia § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. neplatia (o. i.) vtedy, ak ide o uznesenie o trovách konania. Dovolatelia napadli dovolaním uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo zmenené rozhodnutie súdu prvej inštancie o trovách (prvoinštančného) konania. Takéto uznesenie je podľa § 239 ods. 3 O. s. p. zaradené medzi uznesenia, v prípade ktorých je prípustnosť dovolania výslovne vylúčená.

9. Najvyšší súd so zreteľom na uvedené ustanovenia konštatuje, že žalovanou a vedľajším účastníkom podané dovolanie nie je podľa § 239 O. s. p. prípustné. Neprípustnosť dovolania v takom prípade znamená, že sa v podstatnej miere zužuje právna možnosť využitia zákonom prezumovaných dovolacích dôvodov, a teda možnosť dovolateľov domáhať sa reparácie prípadných nesprávností v súdnom konaní, ktoré sa spájajú s tzv. inou vadou v konaní majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) a nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

10. Predmetné dovolanie by bolo prípustné, iba ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O. s. p. Dovolatelia procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. netvrdili a ich existencia ani nevyšla v dovolacom konaní najavo; nepreukázaná bola tiež vada konania dovolateľmi namietaná (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.).

11. Dovolatelia v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. namietajú, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, svoje závery ani dostatočne neodôvodnil, v dôsledku čoho im bola odňatá možnosť konať pred súdom. Najvyšší súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016, skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Dovolací súd však nezistil, že by o takýto prípad v prejednávanej veci išlo; odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje zreteľné vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie, ktoré spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 167 ods. 2 O. s. p. Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolatelia sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňujú, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Pokiaľ je v dovolaní namietaná aj iná vada, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, je potrebné uviesť, že táto bola do 30. júna 2016 považovaná za relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), ktorý však prípustnosť dovolania nezakladal (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011).

12. Za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania nebolo možné považovať nesprávne právne posúdenie veci; k záveru, že nesprávne právne posúdenie nie je vadou podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., najvyšší súd dospel už dávnejšie vo viacerých rozhodnutiach - viď najmä R 54/2012, ako aj rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014. Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod, ktorý by v prípade opodstatnenosti mal za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia; samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vadách konania podľa § 237 ods. 1 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Posúdenie, či súdy (ne)použili správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretovali alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodili (ne)správne právne závery, by tak prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné. O taký prípad ale v prejednávanej veci nejde.

13. Dovolací súd vyššie uvedené dopĺňa poukázaním na záver Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorého „prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p.“ (viď IV. ÚS 196/2014).

14. Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že prípustnosť dovolania žalovanej a vedľajšieho účastníka nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O. s. p.; v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 ods. 1 O. s. p. Preto najvyšší súd dovolanie žalovanej a vedľajšieho účastníka podľa § 447 písm. c/ CSP ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, odmietol, a to bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého uznesenia odvolacieho súdu.

15. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.